

Dokumentation från gruppdiskussioner på seminariet för utbildare inom naturvägledning 2011-12-08

Diskussionsgrupp: Hur kan vi utforma en nationell utbildningsnorm för utbildningar för naturguider/naturvägledare?

Alla i gruppen var överens om behovet av en nationell utbildningsnorm för naturguider.

Det diskuterades möjligheter till olika nivåer i ett sådant kvalitetssäkringssystem. En idé vara att man har tre nivåer och där de båda första nivåerna skulle kunna vara är gemensamma för alla medan den sista ser olika ut för olika guider.

Kompetensen hos en kvalitetssäkrad naturguide diskuterades. En åsikt var att det är viktigt att alla guider har "en kunskap om Sveriges natur utöver lekmannens nivå". I övrigt lutade gruppen åt att hålla med NEST (läs mer om NEST på www.slu.se/sv/centrumbildningar-och-projekt/centrum-for-naturvagledning/verksamhet/kvalitetssakring) om dess föreslagna kompetenskrav för naturguider. NEST föreslog följande kompetensområden för en kvalitetssäkrad naturguide:

- Natur- och kulturkompetens: 1. Ekologi och organismkunskap; 2. Naturgeografi och geologi; 3. Väder och klimat; 4. Miljökunskap och naturskydd; 5. Naturen för avkoppling och hälsa och upplevelser; 6. Kulturgeografi och kulturlandskapet; 1. Kommunikationsförmåga
- Guidekompetens: 1. Logistik - organisatorisk och planeringsförmåga; 2. Säkerhetsmanagement; 3. Ledarskap, värdskap och service

Fjälledarnormen är intressant att studera i arbetet med att ta fram en utbildningsnorm för naturguider. Information om Fjälledarnormen finns på Fjällsäkerhetsrådets webbsida: <http://fjallsakerhetsradet.se/fjallsakerhetsradet/fjalledarnormen>

Diskussionsgruppen tillsatte en grupp som tar fram ett förslag på en utbildningsnorm. CNV föreslogs vara sammankallande i gruppen.

Ett förslag till norm bedömdes kunna vara klart före sommaren 2012. En remiss om utbildningsnormen skulle kunna gå ut till en mängd aktörer efter sommaruppehållet. 2012 borde normen kunna sjösättas.

Diskussionsgrupp: Naturvägledningsutbildning för hållbar utveckling

Hur lyfta fram upplevelsebaserat lärande för hållbar utveckling?

- Ta in platsen som en del i hållbar utveckling – samhörighet med stället – oftast med samspel med andra eller lära sig kunskap om något sinnesintryck, sitta still och reflektera
Varför tror studenterna att sinnesintryck är viktigt – Varför gjorde de övningen?
- På en naturstig kan man upptäcka naturen små saker på vägen
- Här och nu-situation – Mindfulness – rätt ställe och rätt tidpunkt – grunda sig i naturen hemma i naturen – Livets grund förstå med känsla och inte bara intellektuellt
- Hållbar utveckling för dig? Social med naturen respektive social med andra i gruppen – ekonomisk hållbar vara en del i systemet

- Inte bara geografisk plats utan även tidsaspekt – Jag är liten i ett sammanhang – Olika generationer olika kulturer och idéer – Reflektion
- Förstå det konkreta i ett reellt sammanhang – känslor kopplade
- Naturskolepedagogik – Fyra steg: upplevelse, upptäckter, förståelse, insikt +handling
- Fobi för naturen – miljöproblem
- Hållbar utveckling – individens egen hållbar utveckling påverkar hela sammanhanget genom små aktioner för en bättre eller sämre värld
- Vilken medborgare? Vilken natursyn ska vi ha?
- Vad gynnar hållbar utveckling och var lägger man ribban?
- Eko turism – utomlands eller till svenska fjällvärlden –

Hur blir naturvägledning en naturlig del i lärande för hållbar utveckling?

- Hur långt har man transporterat sig
- Ecodeket – hur göra det som en naturlig del i alla utbildningar
- Naturkontakt, naturkänsla, natursyn – behövs ett förhållanden till natur
- Naturstig – religiös stig med trosinriktningar – andlig naturupplevelser – sommar gudstjänster utomhus –
- Guider klarar av att anpassa sig till gruppen – ej standardnorm –
- Religiösa berättelser – Berättande förmedlar/skapas i ett sammanhang – berättelse en liten händelse kan förändra - Se fornnordiska myter med gudar
- Skådespel – berättelsen, blir en historia – hela platsen blir en arena för en story – helhetsprogram med guidning, laboration, känsla, sakkunskap
- Variation behövs i lärandet för förståelse – olika perspektiv
- Darwin och evolutionens mekanismer – agera i kunskap – svenska, historia, naturvetenskapligt fokus – tvärvetenskaplighet för naturvägledning
- Nedskräpning
- Samhällsnivå – hur får naturvägledning som ett behov
- Utomhus uppfattas som flummigt – trädkramargänget, miljö mupparna
Naturlig förankring i verkligheten
Lokal kunskap – nyckelperson i samhället -
- Hur får projekt att leva vidare – 20 % firat mycket och då lever projektet vidare
- Tänka nytt – hängiven odlare mångkulturellt/invandrare – fånga dialogen med möten

- Hantverket/praktisk kunskap i ett historiskt perspektiv på en plats – framåt i tiden mot hållbarhet tänkande (lokal mattradition) – resurssnålt
- Omställningsrörelsen – reskills/ hantverkskunnande
- Arkeologiska övningar – kokgrop mm.
- Kroppskraft – Hästen som en del i gammaldags skogsbruk – sammanhang och slutsatser – användbarhet i framtiden, drivs energisnålt
- En bas/en arena för upplevelser t.ex. torpet

För lång koppling mellan liv och död – åldrande. Allt är för skyddat, avskärmat från det naturliga
– KÄNSLA -KÄNNSKAP

Diskussionsgrupp: Gemensam information/kommunikation om utbildningar samt hur får vi till samordning mellan utbildare och utövare/arbetsgivare?

Det finns många utbildningar inom naturvägledningsområdet – man skulle kunna samordna kring en gemensam kärna. Det konstateras att det behövs gemensam informationsplattform för utbildare och utbildningar inom detta område.

CNV skulle kunna hjälpa till med gemensamt informationsmaterial. Det förslags att CNV tar fram en enkät till där utbildningsanordnare fyller i information om sina utbildningar inom naturvägledning. Enkätmaterialen kan sedan användas för att göra en sammanställning och presentation av utbildningarna på CNV:s webbsida och eventuellt i tryckt format. En av enkätfrågorna bör vara vilka potentiella arbetsgivare som den utbildning man erbjuder kan förväntas leda till. Ytterligare steg i arbetet blir då att sedan fråga dessa om möjliga förbättringar i kurserna. Att långsiktigt få med marknaden i kursutvecklingen är viktigt.

Utbildningsanordnare bör kunna visa möjliga karriärvägar, det är dock relativt oklart idag hur och vart man avancerar i en naturvägledarkarriär. Det diskuterades att då det finns ett stort utbud av befintliga utbildningar skulle man kunna ta fram en gemensam grundutbildning där olika utbildare kompletterar dessa med lokala specialiseringar. En nationell kvalitetssäkring för naturguider skulle kunna ha en liknande funktion, men det är viktigt att det sker en tydlig kommunikation och marknadsföring av den. En nationell kvalitetssäkring för naturvägledning skulle kunna stärka viljan att betala för kvalificerad naturvägledning. Kvalificerad naturvägledning behövs såväl till en relativt penningstark turistmarknad som till mer resurssnåla målgrupper i en tid när närnatur inte längre är vardagsnatur för de flesta.

Avstämning med speciella koncept inom naturvägledning såväl inom landet som internationellt, bör ske: Som exempel nämndes Geo-parks som man satsat på i vissa länder och dessas upplägg för att utveckla kommunikationen med besökare. Kan man ta lärdom av till exempel Avifauna-guider och andra specialkompetenser? Finns det möjligheter till EU-medel för att utveckla en bred allmäneuropeisk eller skandinavisk utbildning i naturvägledning?

Utbildning med internationell profil och med rekrytering av studenter från andra länder kan vara intressant, till exempel kvalificerad skandinavisk naturvägledning för gäststudenter, likväl som samverkan med andra länders högskolor för till exempel internationell naturguidekompetens. Det kan i sammanhanget vara viktigt att jobba med terminologin: Vad är vedertagna yrkesbeteckningar i olika länder? I den engelskspråkiga världen finns det begrepp som ranger, outdoor guide, interpreter.

Diskussionsgrupp: Hur vill vi att platser ska se ut så att de stimulerar upplevelser och lärande?

Tillgänglighet och bevarande - Var på skalan ska de genomföra naturvägledning – naturturism – zonerings .

Plats – ser inte stora leden ensam i vildmarken, inbjuder till bad med sandstrand, kvällssol, lite skydd, bara buskar, gå att göra upp eld, tyst, utsikt långt västerut.

Kanaliserings med spänger – slitstarkt

Helikopter med flyg ökar 10 % per år – fiskare, heli skiing, avhysa för helikoptertrafik, driver renar med helikopter/fyrhjuling/crossmotorcyklar – Alla näringar utvecklas!! Vad ska tillåtas?
Kalvningstider för renar besöksförbud.

Kanalisering av snöskotrar – 10 gånger högre än för 20 år sedan

Platser är viktiga – mikronivå arbeta med intuition

Ekoturism – platsen och upplevelsen – få kunskap + finna en plats som man annars inte skulle kunna ha hittat

Tillgänglighet hindras – få betalar och ger möjlighet till att platsen sköts/vårdas

Enkel tillrättalagd natur kan även saluföras för människor som inte är vana – introduktionsplatser med enkla stigar med "lätta" platser - nöjda med den nivån.

Naturrum är en port till naturen – men många hamnar bara på utställningen, fiket och kommer inte längre.

Skit bilder – Hur bajsas utomhus? Torrdass?

Diskussionsgrupp: Hur utbildar vi naturvägledare så att fler barn och familjer kommer ut i naturen?

Ge stöd till de "proffs" som redan finns – Natursnokar eller Friluftsförbundet. Gymnasieelever med ledarskap i kursplanen, kan de komma ut i "verkligheten" på något sätt?

Experience/

Åka bräda inomhus

Kombinerade äventyrsanläggningar – naturvägledare

Vilken målgrupp?

Ny generation med datorn som blir föräldrar

1900-talet individualistisk/2000-talet socialt – sammanhang

Gemensak för gemensamma värderingar – framtiden i fokus

Organisationer, ungdomar outnyttjad kraft

Måste allt beforskas?

Våra folkbildningsideal har förändrats efterkrigstiden – skolan i Sverige inte så viktigt här, skyddsnetet är glesare – trygghet i samhället

Vilka naturvägledare har vi som ska utbildas? Föräldrar till barnen? Kommunen utbildade ungdomar som naturvägledare i naturreservatet – ambassadörer

Gruppdiskussion: En preliminär utbildningsplan för en fortbildning för naturguider om säkerhet

Klarälvdalens folkhögskola presenterade tankar om en preliminär utbildningsplan för en fortbildning för naturguider, med fokus på säkerhet. Det finns planer på att sjösätta en sådan fortbildning under

hösten 2012. Det skulle kosta en naturguide cirka 300 kr att delta, inklusive studiematerial. Resa och mat under den praktiska delen av fortbildningen skulle behöva betalas av deltagarna.

Inledningsvis skulle man ha en introduktionsdel på en eller två dagar för att täcka in teorin. Detta skulle sedan följas av en praktisk fjälltur. Preliminärt skulle man starta på Storulvåns fjällstation, dit det går bra kommunikationer. Turen skulle kunna gå med tältutrustning i fjällområdet västerut. Fem till sex dagar på fjället bör räcka för att täcka en stor del av Fjälledarnormens sommarfjällutbildning.

Bakgrunden till fortbildningen är Klarälvdalens folkhögskola vill att människor som leder grupper ska fatta de rätta besluten i olika risksituationer. Säkerhet på turer är även något som ligger i samhällets intresse. Naturguider skulle vara välkomna att delta i fortbildningen för att få ett högre riskmedvetande och ett bättre självförtroende.